

Politika: 38. Jak jsme dospěli k „tsunami Al-Aksá“

Politika

Jak jsme dospěli k „tsunami Al-Aksá“

Rozvíjení náboženského fanatismu pro politické cíle vždy končí špatně.

Palestinští dobrovolníci uklízejí před mešitou Skalní dóm v areálu mešity Al-Aksá před muslimským svatým měsícem ramadánem v jeruzalémském Starém městě, 18. března 2023. (AP Photo/Mahmoud Illean)

Krátce po izraelské okupaci jeruzalémského Starého města v roce 1967 si izraelští představitelé uvědomili, že jedinou věcí, které by se měli vyvarovat, je přeměna politického konfliktu v náboženský. V politice je prostor pro ústupky a pragmatický přístup k problémům založený na rovnováze sil, ale v náboženské válce není prostor pro kompromis.

Mnohé z toho, čeho jsme nyní svědky, je důsledkem vzestupu nacionalistické náboženské vlády, která si vzala politickou sekulární většinu v Izraeli jako rukojmí a umožnila náboženským radikálům, aby rozhodovali a otravovali vzduch slovy, činy a pogromy.

Židovská nadvláda se neomezuje pouze na ponižování muslimského obyvatelstva a vnucování židovských náboženských nacionalistických názorů komplexu Al-Aksá, třetí nejposvátnější mešitě islámu. Toto smýšlení se promítlo do nebezpečné protikřesťanské indoktrinace, která se v posledním roce projevuje stále častějšími útoky na kněze, jeptišky, poutníky a kostely.

K tomu všemu se přidává naprostá absence snahy o nalezení politického řešení, které by mohlo ukončit desítky let trvající izraelskou okupaci palestinských území.

Zpočátku, krátce po válce v červnu 1967, si izraelští představitelé dávali pozor, aby nevyvolávali náboženské spory. Poté, co obsadili a během několika dní anektovali východní Jeruzalém, izraelští představitelé slíbili a nějakou dobu ctili status quo, tedy jakýsi firman (dohodu) uzavřený Osmanskou říší, který v podstatě zaručoval způsob správy náboženských míst, zejména s ohledem na to, aby se předešlo konfliktům mezi náboženstvími i uvnitř nich.

Nejvyšší izraelští rabíni, nepochybně s pomocí sekulárního izraelského vedení, také před 56 lety přišli s plánem, jak se vyhnout potenciálnímu konfliktu tím, že nařídili Židům, aby nevstupovali na celou esplanádu kolem mešity z obavy před zneuctěním zbytků starověkého židovského chrámu.

Toto nařízení platilo až do nástupu izraelských náboženských nacionalistů v posledních letech. Někteří radikální rabíni tvrdili, že ne každá část esplanády může ležet na židovském svatém místě. Vyzbrojeni tímto odůvodněním začali ultrareligiózní Židé požadovat právo navštěvovat komplex a modlit se v něm bez ohledu na to, jaký to bude mít dopad na mezináboženské napětí v Izraeli, na okupovaných územích a ve světě.

Problém však nebyl čistě náboženský. Také sekulární politici využili Al-Aksu k tomu, aby se prosadili, což mělo strašlivé následky. Kontroverzní návštěva Ariela Šarona na esplanádě v říjnu 2000 vyvolala hněvivou palestinskou reakci, která vedla ke střelbě a zranění desítek Palestinců v areálu jejich svatého místa. Při následné vzpouře zemřely tisíce Palestinců a stovky Izraelců, a to vše proto, aby si sekulární izraelský politik mohl zvýšit své politické ambice.

O více než deset let později napětí opět přinutilo politické představitele, aby se pokusili uklidnit hněv v Jeruzalémě. Tehdejší americký ministr zahraničí John Kerry se zasadil o jordánsko-izraelskou dohodu o ochraně statu quo. Ujednání, kterého v listopadu 2014 v Ammánu dosáhli tehdejší premiér Benjamin Netanjahu, král Abdulláh II. a Kerry, se zaměřilo na dvě vzájemné otázky, které lze shrnout takto: „Al-Aksá je určena muslimům k modlitbě a všem ostatním k návštěvě.“

Všechna předchozí ujednání se však zhroutila s nástupem nejnovějšího izraelského režimu, který je označován za nejpravicevější vládu v zemi. Ministr policie Itamar Ben-Gvir, řídící právě tu instituci, která měla chránit citlivou rozmanitost v Jeruzalémě, provedl na počátku svého působení vlastní provokativní návštěvu komplexu mešit a vyzval fanatické skupiny, aby zvýšily počet svých návštěv a

provokací. Brzy do islámského svatostánku denně vtrhly stovky židovských fanatiků, které doprovázela silná policejní přítomnost.

Jordánské ministerstvo zahraničí téměř denně vydávalo prohlášení, v nichž eskalaci situace v mešitě odsuzovalo. Tři dny před útokem Hamásu bylo Jordánsko nuceno zaslat izraelskému velvyslanectví v Ammánu ostře formulovaný dopis, v němž protestovalo proti tomu, že se židovští „návštěvníci“ začali v areálu svatyně hlasitě modlit. Izraelská policie zároveň zabránila všem palestinským mužům mladším 70 let ve vstupu do samotné mešity s tím, že je to z důvodu ochrany nežádoucích návštěvníků.

Neustálé útoky, vandalismus a házení kamenů, každodenní plivání na křesťany a kostely v Jeruzalémě, židovské nadřazené postoje, podle nichž si Židé mohou dělat, co chtějí, vyvolaly nejen v Palestině, ale na celém světě velké zděšení.

Když byl minulý měsíc v Římě jmenován novým kardinálem, jeruzalémský katolický arcibiskup Pierbattista Pizzaballa na tuto situaci upozornil papeže Františka a zmínil ji na tiskových konferencích i ve své první homilii.

Hamas při zahájení rozsáhlého útoku nazval akci „tsunami Al-Aksá“ a jeho představitelé si dali záležet na tom, aby zdůraznili, že jejich akce má za cíl obnovit integritu muslimů a jejich svatých míst.

Nyní je více než kdy jindy zapotřebí zmírnit náboženskou rétoriku a akce; vrátit se k respektovanému porozumění založenému na jordánsko-izraelském dorozumění sponzorovaném Spojenými státy; a zahájit seriózní úsilí o vyjednání ukončení izraelské okupace a vytvoření nezávislého sekulárního palestinského státu po boku bezpečného Izraele, který bude projevovat skutečný respekt všem svým občanům.

Daoud Kuttab

[Religion News Service](#)

Daoud Kuttab

Daúd Kuttab je oceňovaný palestinský novinář z Jeruzaléma. Sledujte ho na X @daoudkuttab a na vláknech @daoud.kuttab.

-tep-

Názory vyjádřené v tomto komentáři se nemusí shodovat s názory redakce Síť víry.